

IN DE WOLKEN

KORTE EN WAT LANGERE

VERHALEN

ANNEKE APPEL

IN DE WOLKEN

KORTE EN WAT LANGERE

VERHALEN

boeken van Anneke Appel:

de bloedkrekel ISBN: 9789465018010 Paperback
ISBN: 9789465121826 E-book

in de wolken ISBN: 9789464927832 Paperback
ISBN: 9789465122267 E-book

het roze vestje ISBN: 9789464925272 Paperback
ISBN: 9789464929942 E-book

Vanaux ISBN: 9789464924237 Paperback
ISBN: 9789465019680 E-book

Schrijver: Anneke Appel

Cover: G.G. Cassée

Redactie: P.H. van Reine

ISBN: 9789464927832

© ANNEKE APPEL

Buitenland vertelt over de eerste buitenlandse ervaringen van een meisje, halverwege de jaren vijftig.

Buitenland

Het gebeurde ergens in van de tweede helft van de jaren vijftig. Ik zal een jaar of zeven, acht geweest zijn. Mijn ouders mochten een Volkswagen Kever lenen en mij wachtte een grote verrassing. Ik moest alleen nog even geduld hebben. Ze deden knap geheimzinnig. Vooral mijn vader. Ik zou met hem Mamma nareizen naar Maastricht. Zij ging een paar dagen eerder al logeren bij haar hartsvriendin, tegen wie ik 'Tante' zei. Zo ging dat in die dagen. Een goede vriendin van je ouders, werd door jou 'Tante' genoemd en met 'U' aangesproken. Toen werd 'U' ook nog met een hoofdletter geschreven.

Waarom ik niet gewoon met mijn moeder met de trein ben meegegaan kan ik mij niet herinneren. Misschien moest ik naar school en heb ik bij mijn grootouders gelogeed tot ik samen met Pap op stap zou gaan. Hij zal wellicht ook verplichtingen gehad hebben als leraar Artillerie Wetenschappen op de KMA. Gek dat ik me van sommige dingen niets en van andere de details haarscherp voor de geest kan halen. Bij voorbeeld van de oplopende spanning in de dagen voor ons vertrek. En de plagerige blik van mijn vader. Hij was altijd bezig mijn karakter te trainen, te vormen, te koesteren en te kneden. Nu moest ik kennelijk leren mijn nieuwsgierigheid te beheersen. Hij was vrolijk en ervan overtuigd dat ik de verrassing fijn zou vinden. Maar intussen? Verklappen-ho-maar! Dat hoorde bij het spel. Zijn spel. Mij werd niets gevraagd. Ik was enig kind en alle ogen waren, gelijk op Kwatta, op mij gericht. Iedereen van mijn generatie herinnert zich die reclame. Een Kwatta was een dunne reep chocola, gemaakt in ons eigen Breda.

Eindelijk leek het moment van onthullen daar. Onze bagage stond klaar bij de voordeur, maar mijn vader deed net of zijn neus bloedde. Hij wist donders goed dat ik barstte van nieuwsgierigheid. Ik keek hem voor de zoveelste keer die week vol verwachting aan,

maar nee hoor, hij gaf geen krimp, hij neuriede zachtjes terwijl hij de sleutel twee keer omdraaide en onze koffers zwierig optilde om naar beneden te dragen. Wij woonden driehoog in een flat. Hij keek nog even of er post was. Ik hield de zware portiekdeur voor hem open en nog steeds zei hij niets. Hij lachte wel een beetje plagerig naar me. Hij zette onze spullen in de kattenbak en opende mijn portier. Hij installeerde mij op de rechtersvoorstoel en vroeg of ik lekker zat. Ik kon net boven het dashboard uitkijken. Geen kinderstoeltje, geen gordel, geen zitverhoging, niks van dat alles. Onvoorstelbaar voor mijn kleingrut vandaag de dag.

‘Ja, prima Pap, maar wat is nou die verrassing?’

‘Geduld is een schone zaak! Ik zal het je zo vertellen!’ Hij liep achter de Kever om en ging naast me zitten. Ik protesteerde pruttelend, maar dat hielp me geen zier. Ik vergat haast te genieten van het feit dat ik lekker voorin zat! Mijn vader rommelde met de pook in de versnellingsbak. Hij vond het altijd heerlijk om ‘in de olie te roeren’ zoals hij dat noemde. Hij heeft later ook nooit een automaat willen hebben. Die moesten trouwens nog uitgevonden worden. Net als veiligheidsriemen en centrale deurvergrendeling. Een kinderslot bestond al wel. Wij hadden een simpele auto te leen. Je kon de rugleuningen van de voorstoelen laagklappen en dan naar achteren klauteren. Maar ik zat prinsheerlijk vóórin en wist nog steeds niet wat nou die verrassing ging worden.

‘Om te beginnen: het kan zijn dat ik moet remmen. Dan moet je met allebei je handen, je afzetten tegen het dashboard. Want je moet niet met je hoofd tegen de voorruit knallen! Doe dat eens even: zet je schrap met je handen, kijk zó!’ Ik deed keurig wat mijn vader me opdroeg. We oefenden zelfs nòg een keer. Wáár bleef die verrassing?

‘We gaan naar het Buitenland!’ zei mijn vader triomfantelijk.

‘Daar ben jij nog nooit geweest. Dit wordt jouw eerste Buitenlandse Reis. Wij rijden speciaal voor jou door België naar Maastricht. Hoe vind je dat? En als we eenmaal daar zijn, heb je kans dat we morgen of overmorgen ook naar Duitsland gaan, voor een uitstapje.’ Ik was perplex. Het Buitenland! Daar was ik nog nooit geweest.

Tegen dat we in dat vreemde Buitenland aankwamen, was het donker. Ik zag er dus weinig van. Mijn vader mopperde op slecht verlichte wegen en op onduidelijke richtingaanwijzers: moest je nu rechtdoor of juist naar rechts om bij een bepaalde plaats te komen. Dat is in België vaak verwarrend. Wat dat betreft is er niet veel veranderd. Wat hij ook storend vond waren belabberde achterlichten van auto's voor ons.

'Het lijkt wel een verroeste spijker waar ze een brandende lucifer onder houden!' zei hij geërgerd. Het werd een lange rit. Snelwegen waren er niet of nauwelijks. Pas laat in de avond, arriveerden we op onze bestemming. Ik sliep al lang. De dagen erna zijn we inderdaad op stap geweest. De moeder van Tante zat naast Pappa. Mijn moeder en Tante zaten op de achterbank met mij tussen hen in of ik bij iemand op schoot. Dat was anders dan ik gewend was. Een oom van mij had ook zo'n Kever. Als we met hem de hort op gingen dan zat mijn vader naast hem, voorin, met meestal mijn nichtje op schoot. Mijn moeder en haar zus zaten dan achterin met mijn grote neef tussen hen in en mijn kleinere neef en ik deelden altijd de kattenbak. Zo heb ik menig zondagmiddag 'een rondje gereden', gewoon omdat het kòn.

Vanuit Maastricht gingen we naar het Drielandenpunt. Vroeger, toen Moresnet nog zelfstandig was, was dat het VIER-landenpunt. Dat leerde ik en onthield ik. Want de moeder van Tante was daar geboren, in Moresnet. Dat had in beide wereldoorlogen nog heel wat gedoe gegeven. Maar daarvan snapte ik natuurlijk geen snars. We zijn in Monschau geweest en Schwammenauel. Er werden foto's gemaakt. Kleine zwart/witte met een keurige witte rand. Daar mocht je zo'n foto voorzichtig aan vasthouden. Want vette vingers op een foto moesten vermeden worden. De techniek was trouwens heel omslachtig: met veel moeite, altijd in de schaduw, kon er een filmrolletje in het toestel geplaatst worden. Het nemen van de kiek was ook anders dan heden ten dage: de fotograaf nam flink afstand en de figuranten moesten lang stil staan. Hoe meer omgeving, hoe beter. Het was een hele kunst! Het ontwikkelen gebeurde soms pas maanden later als het hele filmrolletje vol geschoten was. En dan moest je zeker een week wachten eer je het resultaat kon ophalen bij de fotograaf.

Ik ontdekte dat de wereld niet overal zo plat was als in ons land. Ik vond de bergen heel bijzonder, al waren het slechts heuvels. Het mooiste vond ik een klein stroompje water dat naar beneden murmelde. Je kon dat kristalheldere water zo met je hand opscheppen en drinken. Het kabbelde over veelkleurige rotsen. Prachtig vond ik die. Iedereen riep regelmatig dat het uitzicht zo mooi was. Daarvan kan ik me nauwelijks iets herinneren. Ik denk dat ik er weinig van zag, langs alle volwassenen in dat kleine autootje met regelmatig beslagen ramen.

Mijn eerste 'Buitenlanden', België en Duitsland, zijn me goed bijgebleven. Beter dan vele andere daarna.

Natte voeten hebben *wij* niet gehad, maar een paar jongens uit Drachten wel. Ik denk dat ze de kou en nattigheid redelijk snel zullen vergeten, maar de ellende van in een vreemd land de taal niet kunnen spreken en dan ook nog helemaal de weg kwijt te zijn, zal hen vast hun leven lang heugen.

Natte voeten

Die herfstdag was het toevallig redelijk weer. Wij zaten in Frankrijk, buiten, op het terras boven de rivier, te eten met een vriendin. Om de hoek van het eiland zag ik vier jongens verschijnen. Ze sjokten moedeloos door het kuithoge water. Zwaaide er ééntje of dreigde hij zijn evenwicht te verliezen? Mijn man herkende hen als Nederlandse schooljongens die met hun klas hier in de buurt kampeerden. Hij had hen al eerder op weg geholpen. Kennelijk niet met het gewenste succes, anders zouden ze nu niet aan de overkant langs de oever voortploeteren. Ik stond op en riep of ze niet via ons trappetje en onze tuin hun tocht wilden voortzetten. Ze vatten moed en liepen stug door, richting doorwaadbare plaats. De Helden!

‘Verroest, daar zie ik ze weer aankomen! Nu over de weg. Denk je dat wij hen kunnen helpen?’ Vier koude natte jongens van een jaar of vijftien blijven aarzelend bij ons hek staan. Ze durven duidelijk niet het pad op te lopen. Mijn man gaat met ze praten en we zien hen vertrekken richting dorp. Manlief meldt dat hij hen al eerder de weg naar het kerkplein wees. Nog geen half uurtje later zie ik hen weer. Nu hebben ze wel de moed om dichterbij te komen. Kleumend staan ze op onze oprit. Ik vraag of ze dorst hebben. Er wordt bevestigend geknikt.

‘Hebben jullie wel gegeten?’ Wij zitten al vrolijk aan een toetje.

‘Nee mevrouw!’ zegt er één verlegen.

‘Blieven jullie allemaal kaas?’ vraag ik. Ik heb nog een stuk stokbrood over. Veel is het niet. Met dik boter en royaal kaas zal het een bodempje geven, aangevuld met aangelengde vlierbloesem siroop. Mijn man zal de leiding proberen te bereiken. Niet overal in deze streek is de mobiele ontvangst geweldig. De telefoons van de jongens zijn allemaal leeg, dus is er één van ons nodig. Ik ga limo maken en broodjes. De jongens blijven bescheiden staan op het grind en drinken dankbaar. Ze hebben vast nog nooit vlierbloesemspul geproefd. Ik vertel ze dat het groen, dáár bij de

poort, vlier is en dat van de bloemen, die in het voorjaar bloeien, sap gemaakt kan worden. In het najaar komen er bessen aan die plant. Daarvan maak ik wijn. De broodjes worden gretig aangepakt, al is er één knul die zijn kaas afstaat aan een maat.

Inmiddels is er contact gemaakt met de leiding en wordt er een afspraak gemaakt. Ik vind dat de Heeren misschien beter binnen kunnen wachten. Ze staan kou te vatten met hun blote benen en natte schoenen. Ze durven nauwelijks op een stoel te gaan zitten. Het zijn aardige jongens en zó opgelucht dat ze Nederlanders treffen. Ze spreken geen woord Frans.

Twee dagen later komen ze met een bos bloemen en een doos chocola aanzetten. Wat ontzettend aardig! Blij gaan ze terug naar hun woonplaats Drachten, met droge voeten en een spannend verhaal, over verdwalen in een buitenland, waar ze niemand verstonden en gered werden door een oude meneer uit Brabant.

Ver van Voorhout speelt in 1975. Oman heeft een nieuwe, enthousiaste, jonge Sultan en er is al een kilometer of vijftig verharde, geasfalteerde weg; verder alleen maar stoffige zandwegen. In het zuiden woedt een burgeroorlog. Middenin de nacht landt de pasgetrouwde vertelster. Zij beschrijft wat zij ziet in de aankomsthal van het toen nog primitieve vliegveld.

Ver van Voorhout

Zie je me zitten op Seeb, de luchthaven van Muscat? Het is 1975. Ik zit te wachten tot we het, in die tijd nog zo onbekende, Sultanaat Oman in mogen. Mijn kersverse man woont en werkt hier al een jaar of twee. Hij staat in de rij voor de douane. Ik ben moe en ver van Voorhout, mijn geboortedorp. Ik kijk naar een man in een jurk, die staat te dweilen.

We hebben een ongebruikelijke reis achter de rug. Onze huwelijksreis. Omdat mijn Lief in de woestijn zat en ik in de Bollenstreek, hebben we de taken verdeeld: ik heb alle voorbereidingen voor De Grote Dag getroffen en hij heeft me daarna 'ontvoerd', niet op een wit paard en ook niet per kameel maar met de TEE, de Trans Europe Express, enkele reis Rotterdam - Straatsburg. Daar stond een sportief, rood autootje met een open dak klaar om de Elzas te verkennen. Na een paar dagen begon het te sneeuwen, heel romantisch, alleen niet als je slechts zomerkleding bij je hebt. Het dak van de voiture kon gelukkig dicht.

Aangezien wij een open ticket naar Oman hadden, konden we kiezen hoe we daar wilden komen. We vluchtten naar Griekenland omdat dat met negentien graden Celsius de warmste plek in Europa was. Athene was aantrekkelijk, maar het leek alsof iedereen ons voor de voeten liep en het lawaai van verkeer en harde stemmen irriteerde ons mateloos. We waren moe van alle drukte rond onze trouwdag en hadden behoefte aan rust. Dat vonden we op Spetsai, een eilandje in de Egeïsche Zee. Heerlijk hebben we het daar gehad in een hotelletje aan de haven, waar we spectaculaire, kleurrijke en al stiekem stinkende visvangst inspecteerden. Waar

restaurantjes waren met verrukkelijk eten en ruwe Retsina's. Waar we zeilden over blauw water en wandelden in de schaduw van pijnbomen.

Met de veerboot voeren we terug naar het vaste land. Een directe vlucht van Athene naar Oman was er niet. Daarom maakten we een tussenlanding in Beirut, het Parijs van het Midden-Oosten. Wat wij niet wisten was dat daar de oorlog uitbrak, juist op het moment dat wij er landden. We kregen vouchers voor een diner. Er was echter alleen maar afschuwelijke, naar zeep smakende, lokaal gemaakte, cola verkrijgbaar. De toiletten waren onbruikbaar en alle winkeltjes gesloten, op één na, waar heel dure Cubaanse sigaren voor spotprijzen werden aangeboden. Daar heeft mijn man nog jarenlang plezier van gehad. Hij maakte er goede sier mee na speciale dinertjes. Hij rookte graag zo'n zeldzame torpedo in een select gezelschap.

Als we vervroegd opstijgen, in een vrijwel leeg toestel, het laatste dat Beiroet verlaat vandaag, wordt er geschoten. Ik zie vlammeende vuurmonden! Het vliegtuig zwenkt angstwekkend snel richting zee om uit de gevarenzone te komen. Een paar uur later ben ik in Bahrein de enige vrouw te midden van heel veel mannen die vrijwel allemaal lange gewaden en hoofddoeken dragen.

Nu, ver na middernacht, in een verlaten aankomsthal, zie ik zo'n man zorgvuldig dweilen. Hoe meer hij dweilt, hoe meer schuim er komt. Ik kijk eens goed en zie dat er dikke vloeistof drupt uit een koffertje dat op een bank staat. Shampoo! Iemand heeft zeker veel shampoo meegenomen. Voor een heel jaar misschien? Had ik dat ook moeten doen? Is hier weinig te krijgen? Ik heb op aanraden van deskundigen een naaimachine gekocht en linnengoed en katoenen kleding. Maar toiletartikelen, nee, daarover heeft niemand me iets verteld. Wat zal het trouwens een ravage zijn in die koffer. Ik heb ook medelijden met de arme schoonmaker, die geen idee heeft hoe hij deze klus moet klaren.

Vandaag de dag zijn wij samen bijna vijftig jaar verder. We hebben drie kinderen gekregen en vier kleinzonen. We hebben te maken gekregen met pech en profijt, met leugen en bedrog, met liefde en trouw, met leven en dood. We hebben veel vrienden gekregen en over de hele wereld interessante mensen mogen